

MAGYAR LAPOK

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R. T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvénytörvényeski bel. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

A német birodalmi kormány nem fogadja el az angol és francia tiltakozó jegyzéket

Nagy diplomáciai feszültség állott elő különösen Anglia és Németország között

Berlinből jelentik: A Német Távírti Iroda közlést adott ki, melyben utalt arra, hogy az angol és francia kormány tiltakozó jegyzéket kívánt átnyújtani a német külügyminisztériumban. E tiltakozás arra a tevékenységre vonatkozott, melyet a német birodalom Csehszlovákiában vitt végbe a rend és nyugalom helyreállítására. A Német Távírti Iroda közlése szerint az angol és francia berlini nagykövetei diplomáciai értesülést kaptak, hogy a birodalmi kormány nincs abban a helyzetben, hogy a tervezett tiltakozó jegyzéket elfogadja, mert egy ilyen jegyzék „minden politikai, jogi és erkölcsi alapot nélkülöz”.

Angol és francia jegyzék a cseh-morva területek fölötti német protektorátus ellen

A Carentul berlini jelentése szerint Sir Neville Henderson Nagybritánia berlini nagykövete és Coulonde berlini francia nagykövet kormányok részéről részletes utasítást kaptak az eseményekkel kapcsolatban. Az utasítások alapján úgy a londoni mint a párizsi nagykövet teljesen azonos szövegű jegyzéket kívánt átadni a német birodalmi külügyminiszternek.

A francia és az angol jegyzék a következőket tartalmazza:

A londoni és a párizsi kormány Németországnak a Cseh-Szlovákiában tett legutóbbi katonai intézkedéseit úgy tekinti, mint a müncheni egyezmény teljes megtagadását. Eppenugy megtagadva látja azt a nyilatkozatot, mely a müncheni egyezmény alapján a békés együttműködésre tett ígéretet. Tekintve véve, hogy Németország legutóbbi cseh-szlovákiai katonai akciói minden törvényes és jogi alapot nélkülöznek, Nagybritánia és Franciaország nem ismeri el Németországnak Csehország és Morvaország, valamint Szlovákia fölötti protektorátusát.

Anglia és Franciaország berlini nagykövete kapott utasításához képest elhagyta a német fővárost és hazautazott jelentéstartóval.

Német jegyzék Angliának Hitler kancellár megsértése miatt.

Berlini jelentés szerint Dirksen londoni né-

met nagykövetet a birodalmi kormány hazahívta Berlinbe jelentéstartóval.

Másik berlini jelentés szerint a német birodalmi kormány határozotthangú jegyzéket küld Londonba, amelyben tiltakozik azok ellen a sértő

Az angol kormány izgalmas vasárnapja Chamberlain egy óráig tartó kihallgatáson volt a királynál

Londonból jelentik: Az angol kormány tagjai a vasárnapot valamennyien Londonban töltötték. A miniszterelnökségen, valamint a külügyminisztériumban egész nap lázas tanácskozások folytak. Chamberlain miniszterelnök többi között Hudson kereskedelmi államtitkárral is tárgyalt, akinek tudvalevőleg az a megbízatása, hogy Anglia északi keleti gazdasági terjeszkedéséről helyszíni tájékoztatókat folytasson az érdekelt államokban. Hudsonnak éppen Varsóba vált esedékessé az utja.

A nap folyamán Chamberlain két ízben is hosszasan tárgyalt Halifax külügyminiszterrel. A légügyi miniszterrel is hosszasan tanácskozott. Viszont Halifax külügyminiszternek Maisky szovjetországi nagykövettel volt hosszabb tárgyalása.

Chamberlain miniszterelnök az esti órákban

kifejezések ellen, amelyeket Duff-Cooper a legutóbbi beszédében a német birodalomra és Hitler kancellárra mondott. Valószínűnek látszik az a feltevés, hogy emiatt véglegesen visszahívják Németország londoni nagykövetét. Hitler kancellár személyében érzi sértve magát.

A szovjet külügyminisztérium is tiltakozik

Moszkvából jelentik: A külügy-biztosi hivatal jegyzéket adott át a moszkvai német nagykövetnek. A jegyzék kifejti, hogy Szovjet-Oroszország Csehországnak a német birodalomhoz való bekebelezését, valamint Szlovákia protektorátus alá való helyezését nem ismeri el, mert egyik sem történt az általánosan elismert népjogok szabályai alapján. Eddig tehát Anglia, Franciaország az Egyesült Államok és a szovjet nem ismerte el jogosnak Cseh-Szlovákia felosztását.

VI. György angol királynál volt kihallgatáson. A kihallgatás egy óra hosszáig tartott.

A nap eseményei sorába tartozik, hogy Henderson berlini angol nagykövet vasárnap megérkezett Londonba, viszont Dirksen londoni német nagykövet hazautazott Berlinbe.

Londonból jelentik: Az angol kormány hétfőn délelőtt 11 órakor minisztertanácsot tart. Chamberlain miniszterelnök hétfőn nyilatkozik a helyzetről az alsóház ülésén. Halifax külügyminiszter ugyanezt a nyilatkozatot megismétli a felsőházban. Általában az a nézet alakult ki, hogy Anglia várakozó álláspontra helyezkedik mindaddig, amíg pontos értesítést kap a többi európai állam szándékáról. Különösen nagyjelentőséget tulajdonítanak Halifax külügyminiszter és Maisky szovjet nagykövet vasárnap délelőtti tanácskozássainak.

Tuka Béla szlovák miniszterelnök-helyettes budapesti útja

A szlovák-magyar szomszédi viszony rendezéséről tárgyalások kezdődnek

Budapestről jelentik: Egyes lapok értesítése szerint Tuka Béla, a szlovák kormány helyettes miniszterelnöke vasárnap éjjel 2 órakor Budapestre érkezett. A lapok szerint Tuka ide-

utazása a szlovák-magyar együttműködés felléti tanácskozások megkezdésére irányul.

A Tuka megérkezéséről szóló hírekkel szemben a hétfő reggeli lapok azt írják, nem lehet megállapítani, hogy csakugyan megérkezett-e a szlovák államférfi a magyar fővárosba. Utálnak arra, hogy a német birodalmi lapokban is legellentétebb hírek vannak efelől. Egyes német lapok is úgy tudják, hogy Tuka Béla már péntek este óta Budapesten tartózkodik.

Ezzel szemben Pozsonyban úgy tudják, hogy Tuka Mach Sándorral és Csernakkal szombat este a pozsonyi színházban vett részt egy díszelőadáson. Másik pozsonyi jelentés szerint Tuka Ribbentroppal tárgyalt Bécsben. Ezt viszont azzal cáfolják, hogy Ribbentrop német külügyminiszter már nem is tartózkodik Bécsben, mert Hitler kancellárral Berlinbe utazott.

A sok ellenmondó hír mögött annyi mutatkozik bizonyosnak, hogy a szlovák kormány a szomszédi viszonyról tárgyalni kíván Magyarországgal s e tárgyalásoknak Tuka lesz szlovák részről a vezetője.

A madridi Nemzetvédelmi Tanács békejavaslatot tett a burgosi kormánynak

A spanyol fővárosban teljesen leverték a kommunista lázadást. Kivégezték a lázadás főszervezőjét

Burgosból jelentik: Madridból érkezett jelentések szerint a Nemzetvédelmi Tanács teljesen leverte a kommunista lázadást és mindenütt ura helyzetnek. A madridi Nemzetvédelmi Tanács megkezdte a fordult a burgosi kormányhoz, melyben javaslatot tett a béketárgyalások megkezdésére. Franco tábornok kormányának válasza még nem ismeretes.

Madridból jelentik: Luis Barcello ezredesi a kommunista lázadások egyik főszervezőjét a Nemzetvédelmi Tanács hadbírósa halálraítélte s az ítéletet végre is hajtották. A Nemzetvédelmi Tanács egyébként a katonai szabályok hazabecsemlésére a 11 és 12 éves korosztályokat.

Románia szívélyesen fogadta a kárpátaljai menekülteket

Mintegy ötezer főnyi cseh és ukrán menekült érkezett román területre. — Helyszíni színes képek a menekülőkről és fogadtatásukról. — Volosin útja Kolozsvárról a jugoszláv határig

Máramarossziget. Saját tud. A cseh menekültek özönlése Kárpátaljáról Máramarosszigetre vasárnapig tartott. A városba több mint ötezer menekült érkezett. A rendőrség a menekülteket összpontosította és nagyobb részeit a vadász-kaszárnyában helyezte el. Közben a rendőrség rendelkezést adott ki, hogy azon háztulajdonosok, akik menekülteket fogadtak be a menekültekkel együtt jelenjenek meg a rendőrségen. Egyébként a mene-

kültek továbbszállítása megkezdődött, akiket Jugoszlávián át Németországba irányítanak. A jótékony egyesületek teát, tejet és kenyert osztottak ki a menekültek között.

A máramarosszigeti rendőrség több ukrán terroristát vett őrizet alá, kiket Kistécső határában fogtak el. Máramarosszigeten a hatóságoknak nem kell gondot ad a menekültek elhelyezése és élelmezése.

Menekültek vonulnak a Nagybánya-szatmári úton

Szatmár. Saját tud.

A történelmi erők érvényesülésének színhelyétől Szatmár és Nagybánya mindössze néhány kilométerre van. A kárpátaljai események e vidékre is rányomták bélyegüket. A megyeszékhely és a bányaváros között vasúton mindössze hatvanegy kilométer a távolság és az utazás nem egészen két órát tart.

A busági kanyar után az utas előtt égig magaslik a Rozsály hófödte csúcsa. A vonat ablakából kíváncsi fejek kandikálnak ki. A Duradombon, amely néhány száz méterrel odébb, a vasúttal párhuzamosan halad, gépkocsik és szekerek elé fogott lovak küzdenek a lejtővel. Az alaposabb szemlélő észreveheti, hogy a járművek kizárólag egy irányba: Szatmár felé haladnak. A teherautók tetején ember ember hátán, a vezető fiúkéje felett vaukoscok és dnyhák himbálózhatnak a szélben.

Csehszlovákia menekültek, akik az ország belseje felé tartanak.

A bányaváros utcáin régen nem látott élénkség. Aki csak teheti, emberek közé megy, hogy halljon és tovább adja, amit már megtudott. A főtéren, a város szívében, kipirult arcok dacosnak a csipős hideggel. A kávéház asztalai mellett itthoniak barátkoznak élménnyel teli menekültekkel. A cseh tisztok francia és angol nyelven mesélik el a történeteket. Az egyik érdeklődő németre fordítja a beszédet, a cseh azonban megmerevült arccal, tiltóan emeli fel kezét.

— Nem akarok ezen a nyelven beszélni — mondja franciául és szeme izzó fényeket vet.

A Felsőbánya felé vezető útvonal gépkocsikkal van megrakva. Először teherautókon csak katonák jöttek, majd negyvenhat könnyű harcikos érkeztet gyalogos katonákkal megrakva. A tisztok egy csoportban, huszonhat gépkocsin tettek meg idáig az utat. A határhoz közel egymás mellett állnak a tankok. A menekült katonák enni kapnak és szálláshoz juttatják őket. A középületek már megteltek, most magánosokhoz szaladgálnak, hogy fűtött szobához és erőt adó pihenéshez juttassák a földönfutókat.

A katonai menekültekkel még nem is végeztek, amikor újabb csoportok érkezését jelentik: pénzügyőrök, tisztviselők és olyan személyek jönnek, akik tanácsosabbnak látták otthagyni helyüket, mielőtt a további fejlemények bekövetkeztek volna.

A kocsiakat lefektezés után nyomban érdeklődők gyűrűje veszi körül. Az alacsony, négy-személyes karosszéria belül zsufolásig ki van tömve. Pokrócok, bundák, ágyneműk, bőröndök és kisebb ládák töltik meg színiültig a kocsi. Van azonban olyan is, aki semmit sem hozott magával.

Szinérváralján kiszállunk. Két óránk van a következő vonatig. Az újságíró szem számára sok látnivaló akad. Az állomás környéke zsúfolt. Nagybányáról különvonatot várnak, amely felveszi és tovább szállítja a menekülteket. Ezek Téesőnél lépték át a határt és első állomásuk Máramarossziget volt. Az Avason keresztül, harminc gép-

kocsin jöttek, idáig, mivel Szatmár felé Szigetről szünetel a vasúti forgalom.

— Hova mennek? — kérdezem az egyik férfit.

— Fogalmam sincs róla — feleli. Magam sem gondoltam még erre. Talán jut valahol számomra egy talpalatnyi hely.

Szükszavauak és bizalmatlanok. A legtöbben Münchennt és a demokrata hatalmokat szidják. Csodálatosképpen, Németországról alig mondanak rosszat.

— Nem tudom Hitlert hibáztatni. — mondja az egyik. — Ha teheti, miért ne tenné...

Sok közöttük az olyan, aki Oroszországot szidja.

— Hogy bízunk bennük! — mormogják és szemük a messziségbe révedez — Litvinovéknak köszönhetjük mai helyzetünket.

A személyvonat félórával előbb érkezik Szatmárra, mint a menekülők szerelvénye. A fogadtatás előkészületei javában folynak. A város vezetősége külön segélybizottságot alakított, amely a Vörös Kereszttel közösen végzi a menekülők élelmezését. Hosszú asztalokon a Princz-gyártól kölcsönkért, egyforma nagyságú edények sorakoznak. Lehet vagy kétszáz. Egy hatalmas kondérban tej a gyermekeknek. Egy másik üstben teavíz forr. A menekülők ugyanis azt telefonáltatták az ál-

Az ukrán kormányelnök a jugoszláv határ felé tart... „Elhelyezkedést keresek!” — jelentette ki Volosin Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton az esti órákban Kolozsvárról jövet, ahova előző nap Szamosvölgyén át jött, Nagyváradra érkezett Volosin Agoston kanonok. Kárpátalja volt kormányelnöke és kísérete. A volt kormányelnök gépkocsija defektet kapott a Mária Királyné-téren és a társaság a Palace-kávéházba vonult addig, míg a kocsi kijavították. Volosin az újságíróknak arra a kérdésére, hogy útjának mi a végcélja, keserves mosollyal válaszolt: „Elhelyezkedést keresek.” Uzsonnáközben Volosin 10 perces telefonbeszélgetést folytatott Budapestelel, majd ismét autóba szállott és tovább indultak Arad felé.

Temesvár. Saját tud Volosin volt ruszin miniszterelnök Nagyváradról és Aradról jövet vasárnap hajnalban érkezett meg kísérelével együtt Temesvárra.

Temesváron már várták érkezését Kolozsváron ugyanis Volosin maga jelentette ki, hogy Temesváron keresztül egyelőre Jugoszláviába utazik. Kijelentésének híre tehát megelőzte jövetelét.

Hajnali három óra tájban érkezett meg Volosin és 13 tagú kísérete számos gépkocsin. A piarista rendház tőszomszédságában lévő új és teljesen modern Carlton-szállóban szálltak meg. A volt miniszterelnök a maga részére a 27-es számú szobát bérelte. A szálloda személyzetével, majd másokkal, akikkel érintkezésbe került, leginkább magyarul beszélt. Már a ko-

lomásfőnökkel Szinérváraljáról, hogy valami melegeget szeretnének inni. Az idő rövidsége miatt csak teát készíthettek. A rendőrségi szobában kenyérhalmaz és sokszáz szelet szalonna hever. A vonat begördülése után kiáltozás, sikítás, segélykérő szavak töltik meg a levegőt. Egy cseh tiszt jelenti, hogy felesége a vonatban egy újszülöttnek adott életet. Vannak, akik lőtt sebekből véreznek. Ezeket a mentők és a közkórház orvosi karaveszti kezelés alá. Megkezdődik az ételek kiosztása. Perzsabundás hölgyek kapkodnak a katonakenyér és a darab szalonna után. A vendéglő zsufolásig megtelik. A férfiak rumot, konyakot kérnek. Román pénzzel fizetnek, mert koronakészletük egy részét még fizetnek beváltották.

— Ezer csehkoronát ötszáz leiert adtam el — mondja az egyik, amikor a régi cseh valuta árfolyama után érdeklődöm.

A Vörös Kereszt asszonyai a gyermekeket meleg tejjel juttatják, utavalót is adnak szeretetsomagokat osztanak szét, akinek nincs meleg ruhája, a lakosság által összehordott holmikkal felöltöztetik. Szinte percek alatt megy végbe minden. A forgalmi személyzet sípol, keményszavú utasítások hangzanak el, a vonat ablakából nevetek kiáltoznak, a leszállott családtagokat hívják, nehogy lemaradjanak, a mozdony sípolva fújja a gőzt, a kocsi nesztelenül megmozdul, majd eltűntek az éjszaka sötétjében. B. I.

Két vonat menekültet vittek Besztercére.

Dés. Saját tud. Szombaton és vasárnap egy-egy zsufolt, cseh menekültet szállító vonat ment át a dési vasútállomáson. Mindkét vonat utasait a város vezetősége és a különböző jótékony egyesületek tagjai várták és vendéglétek meg.

A menekült szállítmányokat Besztercére irányították.

Erdélyben kapnak elhelyezést az ukrán és cseh menekülők

Bucuresti. Saját tud. A fővárosi lapok hosszabb helyszíni jelentésekben számoltak be ukrán és cseh katonai és polgári menekült román területre való érkezéséről. A menekülteket a határszéli lakosság és a hatóságok élelemmel látták el. Az állomási várótermekben, középületekben és magánházakban szállásolták el őket ideiglenesen, majd pedig vonaton és rekvirált teherautókon az ország belsejébe: Szamosújvárra, Besztercére, Désre, Naszódra és Kolozsvárra szállították őket, ahol gyárhelyiségekben és középületekben nyertek elhelyezést.

Egy csoport mneekült gyalog ment Szatmárra. Kolozsvári jelentés szerint oda szombaton este érkezett az első menekült szállítmány s összesen négy szállítmány futott be.

ra reggel az utcán volt és a katolikus püspöki templom iránt érdeklődött. Háromnegyedtíz óra tájban meg is jelent a római katolikus székesegyházban. Kísérője, aki szemmel láthatólag télikabátja alatt — állítólag altiszti — egyenruhát hordott, a székesegyház sekrestyéjében érdeklődött, mikor kezdődik a szentmise és a sekrestyével közölte, hogy Volosin van a templomban. Miután a sekrestyés az újságokból tudta, hogy Volosin görög katolikus kanonok, hozzáment s a templom hajójából, ahol az egyik padban foglalt helyet, a szentélybe vezette, a kanonoki stallumok előtti padba, amely a címzetes kanonokok számára van fenntartva. Volosin alacsony, zömök természetű ember. Prémgalléros fekete télikabátban és fekete ruhában volt. A menekülő ukrán politikus végighallgatta a misét, de senkivel nem érintkezett és mise után rögtön távozott. Délután háromkor Volosin és kísérete elutazott Temesvárról Jugoszlávia felé. Először Belgrádnak veszi útját, majd innen Zágrábba megy, ahonnan — a lapok értesülése szerint — tovább utazik Berlinbe.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

CORSÓ: TILOS UTAKON.
APOLLÓ: REZTÁBLA A KAPU ALATT.

A francia parlament mindkét háza megszavazta a kormánynak a rendkívüli teljhatalmat

Daladier azt mondta, hogy nem bánta meg Münchent, de a francia-német jószomszedság reménye szétomlott. Elzászban az ottani német népkiváncs meghallgatása mellett teszik meg a határvédelmi intézkedéseket

Párizsból jelentik: A francia képviselőház szombat esti ülésén Keryllis szélső jobboldali képviselő élesen támadta a kormány müncheni politikáját. Ebből folyóan tiltakozott az ellen, hogy soron kívüli sürgőséggel ezt a kormányt még rendkívüli teljhatalommal is ruházzák fel. Kívánta, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot vegyék le napirendről.

Daladier miniszterelnök ezzel szemben kívánta a rendkívüli felhatalmazási törvényt azonnal való letárgyalását, s napirendi indítványa elfogadását bizalmi kérdéssé tette. A képviselőház 334 szóval 258 ellen a kormánynak bizalmat szavazott.

Azután azonnal tárgyalás alá vették a felhatalmazási törvényjavaslatot, s még a vasárnapra virradó éjjel 321 szóval 264 ellen ezt a törvényjavaslatot is elfogadták. A törvényjavaslat elfogadását nagyban előmozdította a nemzeti jobboldal vezérének, Marin Louisnak a felszólalása. Ő azt fejtette ki, hogy Daladier a nemzetvédelem fejlesztésében következetesen halad, s a teljhatalom megszavazásával meg kell adni a módot, hogy Daladier ezt a nemzetvédelmi politikát teljesen megvalósíthassa.

A rendkívüli felhatalmazási törvényt már vasárnap délután a szenátus is tárgyalás alá vette. A szenátus pénzügyi bizottságában Daladier elmondotta, hogy a nehéz idők szükségessé teszik a katonai, pénzügyi és gazdasági téren való sürgős intézkedéseket. Tagadta, hogy az ő kormányzati módszere letérés volna a népuralmi elvek útjáról. A müncheni egyezményhez fűzött remények ugyan nem teljesültek, de ez az egyezmény rendkívül erős erkölcsi alapot ad a francia kormánynak, hogy ráhivatkozva a maga békeakarát bizonyítsa.

Az elzászi vidék szenátorainak egyuttal megígérte Daladier, hogy az ottani határvédelmi intézkedések megtételénél előzetesen meghallgatják és figyelembe veszik az ottani népkiváncsokat.

A pénzügyi bizottság 25 szóval 2 ellen kimondta, hogy elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot. A szenátus plenuma azonnal megkezdte tárgyalásait. Az előadó kifejtette, hogy Franciaország belső viszonyai megjavultak, de a külső viszonyok

annál rosszabb fordulatot vettek. Szükséges ez ellen az azonnali intézkedés.

Daladier is nagy beszédet mondott. Utalt arra, hogy Franciaország nehéz helyzetben van. Ő maga Münchent nem bánta meg, de úgy látja, hogy a francia-német jószomszedsági nyilatkozathoz fűzött reménység összeomlott.

Taittinger néppárti (középpárti) szenátor ar-

A magyar honvédség befejezte Kárpátalja megszállását

Átmenetileg katonai közigazgatás alá yették a területet. A magyar kormány megkezdte a kárpátaljai önkormányzat tárgyalását. — Moscicky köztársasági elnök és Rydz-Smigly tábornagy táviratai Horthy magyar kormányzóhoz

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda közli, hogy a magyar hadsereg vezérkara vasárnap délelőtt 10 órakor hivatalos jelentést adott ki. Ebben jelzi, hogy a magyar honvédség Kárpátalja katonai megszállását befejezte. A megszállott területen átmenetileg életbelépett a katonai közigazgatás. A megszálló hadsereg ruszin és magyar nyelven kiáltványt tett közzé, melyben üdvözli a magyar és ruszin testvériséget. A lakosságot felhívja, hogy az egymás elleni testvérharcot feledjék el s megbocsátással állítsák helyre a lelkek békéjét. A kiáltvány kijelenti, hogy a bosszúállás és rágalmozó hadjárat a megszálló hadsereg közigazgatása részéről pártfogást nem fog találni.

Teleki Pál gróf miniszterelnök a volt magyar miniszterelnököket s több politikai vezetőt és állami főtisztviselőt értekezletre hívott össze. Az értekezlet a kárpátaljai önkormányzat törvénytervezetének alapelveit vette megbeszélés alá.

Horthy Miklós kormányzó — amint már jelentettük — távirati üdvözlést küldött úgy **Moscicky** lengyel köztársasági elnökhöz, mint a lengyel hadsereg főparancsnokához, **Rydz-Smigly** tábornaghoz abból az alkalomból, hogy a magyar és lengyel közös határt a honvédség elérte. A táviratra úgy a lengyel köztársasági elnök, mint a lengyel tábornagy szíves tartalmu választáviratot küldött.

Varsóból jelentik: A magyar honvédseregnek az uzsoki szorosba való megérkezése után az ottani lengyel határon a lengyel hadsereg ünnepi fogadtatást rendezett a magyar bajtársak üdvözlésére. Az ünnepélyen lengyel díszcsapat élén **Vietsorkievics** tábornok üdvözölte az érkezőket s ezek nevében **Szombathelyi** Ferenc honvédtábornok válaszolt az üdvözlésre. A tábornokok üdvözlő szavaltásai után egy-egy magyar és lengyel közlegény köszöntötte egymást meghatóan.

Megszűnt a kártyatilalom Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Ismeretes, hogy dr. Clont a Eugen Nagyvárad város rendőrkezes-tora az összes nyilvános helyiségekben tiltotta a kártyajátékot és csak a romikóvekkal való játékot engedélyezte. A vendéglősök, kávéosok és klubok többször is intervenáltak az ügyben és a rendőrkezes szombaton vissza is vonta a kártyatilalomról szóló rendeletet. Ujból engedélyezte nyilvános helyiségekben a kártyával való játékot, de továbbra is szigorúan tiltotta a pókért és az écartét, amelyek hazárdjátékok. Dr. Clont a Eugen rendőrkezes kijelentete, hogy a rendelet végrehajtását illetve betartását személyesen fogja ellenőrizni.

Hivatalos cáfolatot adtak ki a német gazdasági ultimátum hirtelen

Ugy a román, mint a német sajtóirodák alaptalannak minősítik a hírterjesztést

Bucurestiből jelentik: A bucaresti lapok hétfői számai azzal kapcsolatban, hogy külföldön különféle tendenciózus hírek terjedtek el, közlik a Rador távirati iroda következő hivatalos jelentését:

— A Rador távirati ügynökséget hivatalosan felhatalmazták, hogy a legkategorikusabb módon megcáfolja azokat a híreszteléseket, mintha Wohltat német birodalmi gazdasági tanácsos valami ultimátumot adott volna át Romániának. Wohltat tanácsos Bucurestiben tartózkodik, ahol az 1938-ban aláírt német-román gazdasági egyezmény életbeléptetéséről folytat tárgyalásokat.

Ezzel kapcsolatban a bucaresti hétfői lapok a Német Távirati Iroda következő jelentését is közlik:

— Jól értesült körökből nyert hírek szerint Bucurestiben a jelen pillanatban gazdasági tanácskozások folynak a német birodalom és

Románia között. A két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok kiszélesítéséről tárgyalnak. Mindazok a hírek, amelyek ezeket a tárgyalásokat más természetűnek tüntetik fel, csak arra szolgálnak, hogy megmérgezzék a légkört és hogy növeljék a nemzetközi zavart. Hasonlóképpen nem felel meg a valóságnak az sem, hogy Németország egy ultimátumot küldött volna Romániának. Szükségtelen hangoztatni, hogy ez a hír merő koholmány.

Párizsból jelentik: Szombat délután **Bonnet** külügyminiszter kihallgatáson fogadta **Tarurescu** párizsi román követet. A kihallgatás egy óránál tovább tartott. Amikor **Tarurescu** követ távozott a kihallgatásról, semmiféle nyilatkozatot nem adott. Csúpan azt jelentette ki, hogy azok a külföldön elterjedt hírek, mintha a német birodalom ultimátumot küldött volna Romániának, nem felelnek meg a valóságnak.

Al-mérnökök három hónapig garázdálkodtak Temesváron

Vasúti mérnököknek járó szabadjegyük volt, amellyel mozdonyon is járhattak. — Közel egymillió zsákmány.

Temesvár. Saját tud. Röviden jelentettük, hogy nagyarányú betörések és szélhámoságok tetteseit fogta el a temesvári rendőrség. Tudósítónk most a következő érdekes riportban számol be arról:

Több napig tartó puhatólás, majd megfigyelés után jó fogáshoz jutott a rendőrség. Veszedelemes betörőbandát fogott el, amely már három hónap óta garázdálkodott Temesváron. Eddig mintegy harminc betörést sikerült tisztázni, de a betörőbanda bűnlajstromának összeállítása még mindig folyamatban van. Közel harminc károsultnak adta vissza a rendőrség a betörőknél még fellelt holmijukat — természetesen sokat eladtak már a gonosztevők — és még mindig egész rakár található a bűnügyi rendőrségen. Olyan lopott holmikból, amiknek eddig még nem akadt gazdájuk.

Bazár és betörőszerszámok arzenálja.

Aki most a bűnügyi rendőrségen megfordul, esodálkozva szemléli ezt a raktárt. Bazárt lehetne itt nyitni, a legkülönbözőbb holmikból. Kofferek és cipők, aktatászkák, kalapok és kabátok, pénzárccák garmadája, és még más található ott együtt, egy nagy asztal pedig telirakva betörőszerszámokkal. Feszítővas és páncélvágó, két hatalmas, teljesen új turókészülék vagy husz különböző nagyságu furóval, harapófók és kétél-csomók, majd mindenféle üvegcsé vegyszerekkel, amelyeket okmányhamisításokra használtak. És nagy a forgalom a bűnügyi osztályon: felek jönnek, mennek, bemondásait jegyzőkönyvbe veszik s aztán egy mellékajton át szembesítésre egy-egy kezén összeláncolt, elegánsan öltözött „urat” hoznak eléjük. Ezek az urak a betörők, akik januártól a legutóbbi napokig — három hónapon át — garázdálkodtak Temesváron és most, hogy vadonatúj kasszafuró-felszerelést vásároltak helybeli pénzintézeteknél terveztek sorozatos kassza-betöréseket.

A „mérnök” urak.

Hogy az utóbbi hónapokban elkövetett betörések tetteseit kézrekerítse a rendőrség, hosszas puhatólásokba fogott, míg végre már több gyanúsítottat helyezett megfigyelés alá. A napokban, valamelyik este éppen figyelték az egyik gyanúsítottat, hosszasan sétálgatott a Dózsa-utca bejáratánál lévő Mária-szobor előtt. Egyszerre ott egy férfi és egy nő bukkant fel, a várakozó hozzájuk csatlakozott; s mindhárman egy közeli kifőzdébe mentek vacsorázni. Miután az utóbb érkezettek is már gyanu alatt voltak, a bűnügyi osztály közgei nyilvánvalóan tartották, hogy ez a három ember együvértartozik s talán azért gyűltek egybe a kifőzdébe, hogy valami újabb tervet főzzen ki...

A detektívek erre megjelentek a helyiségben és rajtaütöttek a gyanúsítottakon. Igazolásra szólították fel őket. Legnagyobb meglepetésükre kifogástalan igazolványokat mutattak be. Részint temesvári bejelentőhivatal által nemrég kiállított személyazonossági igazolványokat, részint vasúti igazolványt. Többek közt egy, a vasúti mérnököknek kijáró első osztályú vasúti szabadjegyet, amelyre az illetőnek az a joga is be volt jegyezve, hogy a mozdonyokon is utazhatik. Színtelen meglepetésvető volt a dolog, de a detektívek nem

tévesztették meg magukat s a két férfit meg a nőt felszólították, hogy kövessék őket a rendőrségre. Utközben mindhárman ugyancsak lármáztak és méltatlankodtak.

— Ez a maga állásába kerül! — jegyezte meg az egyik férfi. — Hát nem látta az igazolványainkból, hogy kik vagyunk? Van egy vasúti építész-mérnök rokonunk, magas összeköttetésekkel: ez kitéri a maga nyakát!

A rendőrségre érve, hamarosan kitudt az egyik férfiről, hogy hírhedt betörő s a rendőrség nemcsak elment annak a bizonyos vasúti építész-mérnöknek a lakására. Egész garmadával találtak ott lopott holmikra és teljes betörő-felszerelésre: az „építész-mérnök” urnak nem volt mit tagadnia, a holmik és a szerszámok eleget mondtak. Minden további nélkül beismerte, hogy betörő és vasúti mérnöki szabadjegyét is csak úgy szerezte, mint társa: hamisított iratok alapján. Letartóztatták. A sok holmit bevitték a rendőrségre. A szerszámok között mindössze egy árva kis körzőtököt találtak, amely a mérnökre utalhatott volna. De abból is éppen a körző hiányzott... A tokot biztos olyan helyről lopták, ahol diák is van s a körző talán a hazaszállításakor veszett el...

Vácaresti szökevények.

A banda elfogott tagjai: Gavrilescu Stefan, aki Dimancescu Viorel és egy csomó más néven is szerepel. Caracalából való harmincnégy éves bucuresti lakos, nyomdász. Iratai és vasúti szabadjegye Dimancescu vasúti mérnök nevét tüntetik fel Covalev Pavel a másik, Covalescu Pavelnek is adta ki magát és Rebreanu Mihailnak — az utóbbi névre szót a vasúti mérnöki szabadjegyre is. Egyébként huszonhét éves és kárpitos és szintén bucuresti lakos. A banda harmadik tagja Voinescu Jon, vagy Valentin Nicolau, Stefanescu stb. bucuresti születésű hrminckéteves kereskedő. Huzájuk tartozik Covalev menyaszonya — amint nevezi — egy Deliu Z. Georgina nevű huszonnégy éves volt gyárilány, a vlacsamegyei Comanaról való, aki Bucurestiben ismerkedett meg Covalevvel s elindult aztán vele „jó életet élni”. Letartóztatta végül a rendőrség a helybeli Romitex textilgyár Polverean Jon nevű alkalmazottját is. Erről megállapították, hogy egy ideig rejtegette a betörőket, valami közeli pusztaán, majd a kezükre járt, hogy a bejelentő hivatal igazolványaihoz jusson. Kiszlette továbbá a terveket, hol kellene betörni s egy ízben el is ment velük betörni. Ez a vállalkozás azonban balul ütött ki. A Niegl-féle Velina-papírraktárba akartak akkor betörni s a falból már ki is szedték a hatalmas vasrácsot, amikor valami éjjeli őr észrevette és megszállította őket. Lihegve menekültek a belvárosi parkon át: Polverean erre kijelentette, őt sokan ismerik, veszélyes vállalkozás az ilyesmi a részére, könnyen felismerik. Így aztán a továbbiakban már csak mint tanácsadó vett részt.

Ezt a Polverean, aki vagy két éve tartózkodik Temesváron, a betörők Vácarestiből, a fegyverházból ismerik. A másik három férfi: Gavrilescu, Covalev és Voinescu egyenként öt évre voltak elítélve és Vácarestiből megezőktek. A szökés után, miként bevallották, egy ideig Brassóban tartózkodtak és követtek el betöréseket, azután Kolozsváron „működtek” és végül Aradon. Januárban aztán Temesváron ütötték fel a tanyájukat. Gavrilescu — az al-Dimancescu mérnök — a rendőrségi vezérigazgatóság nyilvántartójában, mint hírhedt betörő szerepel. Voinescu Jon pedig mint nemzetközi zsebmetsző. Amikor Vácarestiből megezőkott, hamarosan módját ejtette, hogy Párizsba menjen. Tökéletesíteni magát a „szakmájában”. El is meséli most a komiszárnak, hogy bár sok eredménnyel nem „dolgozhatott” a francia fővárosban, mégis sokat tanult. Megtanították rá, hogy van jobb módszer is annál, amelyet eddig gyakorolt. Van egy berepíténgéje, avval azelőtt vízszintes irányú vágással nyitotta meg az áldozat zsebeit. Párizsban megtanulta, hogy jobb a függőleges irányú vágás, mert erre azéptattan a zseb és egyszerre minden kihull belőle. Hazatérőben járt Jugoszláviában is, majd Temesváron újra csatlakozott régi társaihoz.

Egymillió zsákmány.

Bár a kasszafurás nagy tervébe még bele nem fogtak, a három hónap alatt mégis körülbelül egymillió értékű zsákmányra tettek szert a betörők. Ekszereket és drága ruhákat loptak betöréseiknél és mindent, ami a kezük ügyébe akadt. Egyszer, Demkó Géza földbirtokos lakásán a

kasszafurással is próbálkoztak, akkor azonban még nem voltak megfelelő szerszámaik. Hogy kárpótolják magukat, ekszereket vittek el és egy drága pénzszámbundát — zsákmányuk megért száz-ezer lelt. A drága bundát most megtalálta a rendőrség. A város legforgalmasabb helyén, a színház épületében lévő Cartea Romaneasca könyvkereskedésbe világos nappal, a déli záróra alatt törtek be. Bicskával feltolták az ajtó reteszét s a kasszafurásból hateret lelt elvittek. Volt olyan lakásosztogatás, amelynél harmincezer, sőt százezer leinél nagyobb értékű dolgokat harácsoltak össze, máskor aztán kisebb volt az eredmény. A rendőrség a továbbiakban most azt is kutatja, vajjon Voinescu nem követett-e el zsebtolvajlásokat is: számos nagy zsebmetszés is volt ugyanis az utóbbi időben Temesváron.

A betörők fellépésére igen jellemző a következő eset: Kétten, Gavrilescu és Covalev a helybeli Bánáti Szanatoriumba is ellátogattak. A dolog nem sikerült, mindössze egy-két szekrényről fesszítették le a lakatot. És észrevették őket. Erre kivágták magukat azzal, hogy Elena ápolónőt keresik...

Amikor ezzel az esettel kapcsolatban Diei Lajos dr. szanatoriumi igazgatót hallgatták ki a rendőrségen az orvos így nyilatkozott:

— Találkoztam volna magukat! Tudom, lelepleztem volna magukat!

— Engem ugyan nem — válaszolta Savtulescu gunyosan. — Dimancescu építész-mérnökkel igazoltam volna magam...

S aztán hozzátette: Olyan építészek vagyunk, hogy elrontjuk, amit az igazi építészek alkottak.

Covalev pedig ezt mondta az orvosnak:

— En meg bemutatam volna az újságíróigazolványomat. Nem hogy lelepleztem volna, hanem, tudom, még be is mutatta volna nekem az egész szanatoriumát.

Ugyanis Gavrilescunak és Covalevnek újságíróigazolványa is volt. A Luminatorul című lapból. Gavrilescu Stefan riportert és Comanescu Paul sportújságíró nevére.

Ezeket az igazolványokat hamisították. Minden eshetőségre készen álltak a Vácarestiből megszökött fegyverek.

Megkezdik a nagyváradi Kálvária-hegyen a roskadozó kápolna újjáépítését

A nagyváradi szőlődombok legkiemelkedőbb pontján, a Kálvária-hegyen, mint őrtálló katona, egy évszázad óta tekint le a városra a két szárnyra támaszkodó kápolna, melyet Krisztus keresztje felállításának tiszteletére emeltek. Az elmúlt évszázad viharai, a hegyoldalról odafolyó vizek, talajcsúszások erősen megrongálták az építményt s féltő, hogy a súlyos kupola nyomása alatt az egész építmény összeroskad. A veszélyt évek óta különböző eljárásokkal igyekeznek feltartóztatni — és az utolsó pillanatban, — mint segélyért kiáltó harangzó, hangzott el az egész egyházmegyében a püspöki körlevél esdeklő szava: *mentsétek meg a nagyváradi Kálváriát!*

A veszedelem színhelyére az őz folyamán *Altnöder Endre, Adamkovits Aladár, Kőszeghy József, Krause Tivadar, Megyeri Ferenc, Pintér István, Salarbeck Antal, Savu Juiu mérnökök siettek*, akiknek eszmecseréje alapján különböző tervek születtek. Ezeket a terveket most vitatta meg az építőbizottság. A *Gálffy Sándor* váradolási plébános elnöklete alatt tartott ülésen *Pintér Imre* egyházmegyei főmérnök ismertette a szakvéleményeket. A legideálisabb megoldás, az egész kápolnának lebontása, száritott talajon új alapot való felépítése, kivihetetlen, mert a költségek a félmillió lelt meghaladnák. A felmerült köze-eső tervek közül a bizottság azt a tervet fogadta el, mely a vizek elvezetését, a talaj kiszáritását, a monumentális, de túlsúlyos kupolának könnyű faszervezetű fedélzettel való átcserelését célozza s amelynek *kiviteléhez hozzávetőlegesen 150 ezer lei volna szükséges.*

Kimondotta a bizottság, hogy a munkálatokat, mihelyt az időjárás megengedi, haladéktalanul megkezdik.

Igaz ugyan, hogy a püspöki kérő szózat visszhangjaként mindössze a fele gyűlt össze az igényelt összegnek, de ez nem akaszthatja meg a munkálatok mielőbbi megkezdését. A másik felét is összeadja a hívek áldozatkészsége. *Vannak még szívek, melyekben Krisztus él, vannak még lelkek, akik kötelességüknek tartják a kereszt hordozását s lesz e város keresztény társadalmának megmozdulása, mely a város fölött őrt álló kápolnát és keresztet megmenti az összeomlástól, az eltemetésből.*

Erre az építőbizottság még visszatér! (—dy.)

Cronin:

Ezt látják a csillagok...

A világhírű szerzőnek ez a főmunkája az angol bányavidéken játszódik le. Mély és megalkaluló angol világbirodalom tökéletes korpé-pét. Ritkán látott be valaki annyira a hatalmas birodalom belső válságainak titkaiba, mint Cronin, aki a változó földi sorsokat a változatlanul örök csillagok fényénél mutatja be. — Cronin embereket alkot; embereinek sorsa valóság, minden tettük mély szükségességből ered és ezért, életük az egész emberiség típusos vonásait tükrözi. Humor és tragikum váltogatják egymást könyvében és ért hozzá, hogy mindkettőből tökéletesen nyújtsen.

A könyv ára füzve 314 lei, kötve 414 lei.

VIII. évf., 60. szám. — Kedd, 1939. március 21.

Isten áldja a tisztos ipart!

Feledhetetlen ünnepekkel ülte meg alapításának negyvenéves fordulóját a nagyváradai Katolikus Legényegylet

Nagyvárad. Saját tud. Feledhetetlen ünnepekkel tette emlékeztető alapításának 40 éves fordulóját a Központi Katolikus Legényegylet. Ünnepeket vasárnap nemcsak a legényegylet jelenlegi ifjúsága, vezetőse és pártoló tagjai, — hanem ünnepeket a régi tagok, a régi pártolók, ünnepeket az egész város katolikussága, akikre négy évtizedes egyenes és tisztos munkájának arany-sugarai rávilágítottak. Az egyesület fekete-sárga zászlója alatt ott voltak vasárnap az ifjak, a lányok, az édesanyjok és édesapák. Családi ünnep volt ez, azé a nagy családé, amelynek tagjai a

katolikus munka, a katolikus öntudat soha el nem szakítható láncát kapcsolják egymáshoz.

Negyven esztendő alatt az ifjak ezreinek lelkebe csepegtette a jubileumát ülo egyesület Kolping Adolf fáradhatatlanságát, törhetetlen vasakarátát és bátor hitvallását — és a vasárnapi ünnepek feledhetetlen szépsége hálaadás volt a kapottakért — és könyörgés az eljövendőért. Nehéz méltó beszámolót adni az ünnepek külső lefolyásáról, hiszen minden fényes külsőségek mellett — ez a nap valóságban a szívek és a lelkek ünnepe volt.

Az ünnepi nagymise

Reggel 9 órakor kezdődött az ünneplő katolikusokkal zsúfolásig megtöltött Szent László templomban a főpásztori szentmise. Fiedler István megyéspüspök evangéliumok lelket mozgató szavakkal szólott a szószékéről az egybeült hívekhez hitünk igazságainak megismeréséről, katolikus öntudatunk neveléséről és a nap jelentőségéről. Megható volt, amikor szentáldozáskor előbb a férfiak száza, majd a többi hívek és végül a Katolikus Legényegylet ifjúsága zárt sorokban az egyesület fekete-sárga lobogója alatt közös szentáldozáshoz járult. Fiedler István megyéspüspök fáradhatatlanul maga osztotta ki az Ur szent testét a sokszáz főre menő áldozónak. — Szentmise alatt a legényegylet kebelében működő „Liszt Ferenc” énekkar énekelt ősi miseénekeket. — A mise végén Páter Hajdu Béla szentferencendi atya, — aki mint ismeretes a jubileum lelki előkészítését végezte — meleg szavakkal búcsúzott el a hívektől — és kiosztotta a pápai áldást. Majd fölsendült a pápai himnusz — és utána a hívek az egyetli lobogók alatt élőkön a főpásztorral, zárt sorokban átvonultak a legényegylet székházába.

Díszünnepély a Legényegylet székházában

Barátságos társasreggeli következett. Az izéletesen megerített fehér asztalok mellett ott ültek a mostani és a hajdani Kolping fiúk. A főpásztor az ifjak közé vegyült és közvetlenül családian reggelizett, beszélgetett velük. Reggeli után kezdetét vette a nagyteremben a díszünnepély.

Elsőnek a Legényegylet tagjai sorakoztak föl a színpadra és fölsendült a Kolping induló, amelynek elhangzása után Mellau István plébános, pápai kamarás, az egyesület egyházi elnöke mondott magas szárnyalású megnyitó beszédet, melyben ismertette a Katolikus Legényegylet negyvenéves jubileumának jelentőségét, majd meleg szavakkal üdvözölte a Főpásztort. Végezetül felolvasta az érkezett üdvözléseket.

A társasreggeli üdvözlései.

A kolozsvári Kolping Legényegylet a következő tartalmú üdvözlő levelet küldte:
„40 éves jubileumuk alkalmával fogadják a

testvér legényegylet őszinte üdvözlését. — A közös eszme amiért harcolunk mindnyájunkat egy cél felé irányít és ezért igen jól esik tudni, hogy a nagyváradai Kolping Legényegylet már 40 év óta harcol eszménk diadaláért. — Legyen ezután is élharcosa az Isten ügyének, népünk és fajunk szeretetének. — Amikor most testvéri kezet nyújtunk és őszinte üdvözlésünket kifejezzük, igérjük, hogy a testvéri szízlót, amely alá mi is állunk, soha senkiért és semmiért el nem hagyjuk: lottunk soha senkiért és semmiért el nem hagyjuk: A Kolozsvári Kolping Legényegylet nevében: BÁLINT JÓZSEF igazgató.”

Osvald Pál tasnádi plébános a következő táviratot küldötte:

Katolikus Legényegylet ifjúsága. Nagyvárad.
„Emeljétek magasra a zászlót fiúk! Lelekben veletek vagyok és holnap 70 új Kolping fiút esketek fel a becsület zászlójára. Mindnyájotokat szeretettel köszönt: OSVALD plébános.”

Dr Lestyán Endre prelátus-kanonok ünnepi beszéde

Kolping Adolftól — a nagyváradai Katolikus Legényegylet jubileumáig Kik voltak az alapítói, munkásai és harcosai a Legényegyletnek?

Mellau István, pápai kamarás, egyházi elnök megnyitóját nagy lelkesedéssel fogadta a közönség.

Utána az ünnepi szónok, dr. Lestyán Endre prelátus-kanonok emelkedett szólásra. Dr. Lestyán Endre, maga is sokáig állott mint egyházi elnök az egyesület élén és amikor hivatása magasabb méltóságra szólította, akkor is — továbbra is minden erejével támogatja az egyesületet.

Dr. Lestyán Endre miután üdvözölte a megjelenteket „Isten áldja a tisztos ipart” köszöntéssel kezdte ünnepi beszédét.

— Ez a köszöntés tölul ajkunkra — kezdte — ebben az ünnepélyes pillanatban — ezzel a köszöntéssel üdvözölték egymást negyven éven át — és elmondhatjuk, hogy Isten valóban megáldotta egyesületünket.

— Most először is hálát kell adnunk a Mindenhatónak eddigi segítségéért és visszapillantva a negyvenéves multra — a mult példáin okuljunk és kétszeres büszkségével igyekezzünk előre.

— A tizenkilencedik század híres emberei kö-

zött az első sorban áll Kolping Adolf, aki egyszerű cipészegéd volt, de fáradhatatlan türelemmel, vasszorgalommal küzdött és tanult. És 30 éves korában az egykori iparostanoncot pappá szentelték. Az isteni gondviselés őt rendelte a legényegylet alapítójául. És ő alkalmas volt erre a feladatra, mert végigélte, azt a sok bajt, keserűséget, amit egy iparos-ifjúknak végig kellett élni. Ő valóban alkalmas volt erre a feladatra, mert végigjárta az iparos-ifjú kálváriáját. És csakugyan ő lett az első legényegylet alapítója és szerzője.

Kézenfogta az eddig mindenkitől elhagyott iparos ifjúságot, megragadta a munkásifjú kezét és barátja, atyja, megmentője lett az ifjúságnak. Családot teremtett a katolikus iparos-ifjak számára, családokat, amelyekben otthon talált minden ifjú. És ennek a családnak, az első egyesületnek alapja a katolikus hittel átítatott talajon nyugodott.

Kolping nem arra törekedett, hogy megoldja a már akkor is égető munkáskérdést. Arra sem

törekedett, hogy csak hitbuzgalmi, vallásos — vagy szórakozási egyesületet alakítson. — Nem, Kolping egy nagy családot alapított, hogy abban, minden katolikus iparos-ifjú otthon talájon, tanuljon, nevelődjön és ismerje meg szent hitének igazságait. Azt akarta, hogy a legényegylet igaz atyai vonzalommal és anyai szeretettel karoljon fel minden iparos-ifjút, megtanítsa a munkáságot egymás megbecsülésére, támogatására — és módot adjon a tisztos szórakozásra.

Nem csoda, hogy Kolping Adolf eszméje meghódította a világot és ma ezer és ezer legényegylet működik sokszázezer taggal és melegágyul szolgál minden nemes és férfias eszmének, igazi család-apákat, becsületes mestereket nevel.

Negyven esztendeje, hogy hozzánk, Nagyváradra is eljutott Kolping Adolf áldásos eszméje. Vucskics Gyula, az akkori újvárosi plébános, valamint Pálffy Béla segédlelkész ültetett el a palántát. Sok küzdelem, fáradtság, aggodalom és előítélet jellemezték a kezdet éveit. Azonban Pálffy Béla különleges, istenadott tehetségével, szónoki képességével és rendkívüli szervezőerejével leküzdötte az akadályokat és virágzóvá tette az egyesületet. Várad bíborospüspökének és számtalan pártoló jóakarónak a segítségével az egyesület a mai székházába költözött. A „Csesztivó” telkéből még megvettek egy sávot, a mai díszterem helyét. Pálffy Béla volt az, akinek az egyesület fölemelkedését köszönheti. A munkáséletű igazgatót 1905-ben másfelé szólította hivatása, de távozásakor egy erős, életképes egyesület hagyott itt. Utána Mellau István, az egyesület jelenlegi egyházi elnöke, az akkori újvárosi segédlelkész, majd Hagen Ferenc, jelenlegi székházai plébános fejtették ki áldásos és termékeny munkát az egyesületben, mint igazgatók.

Gálffy Sándor, a mostani váradolási plébános volt az egyesület igazgatója, amikor a világháború vérzivatarra végigsöpört a világ felett. Az egyesület tagjait behívták katonának, míg az egyesület székházában előbb katonai kórházat, majd iskolát rendeztek be. Megszűnt az élet az egyesületben.

A vihar elvonulása után lassan visszajöttek a régi tagok, megjelent az egyesületben a fiatalosság és újból megindult a régi vérkeringés. Gálffy Sándor feltámasztotta az elalélt egyesületet.

1923-ban Osvald Pál (hatalmas eljenzés) lett az igazgató, aki a fronton, a pergőtűzek poklában ismerte meg a lélek és az ifjúság értékét. A világháború után lett az egyház pártjává és az egyesület igazgatójává. Nem szükséges, mert hosszú volna elmondani, mit tett az egyesületért 14 éven át. Kitérülhetetlenül beírta nevét a nagyváradai katolikus legényegylet történelmébe. Új nagytermet, kápolnát építtetett, megalakította az ifjak Mária kongregációját. A tagok számát 3—4 száza emelte. Kulturdélutánokat, színdarabokat rendezett. Ő volt, aki a romániai legényegyleteket közös kapcsolatba szervezte. 1932-ben a Kolpingnapon itt láttuk Erdély minden legényegyletnek küldöttségét és akkor láttuk igazán, hogy mit jelent Kolping Adolf eszméje. Megszervezte a sportalosztályt, hatalmas áldozatok árán megalakította a Kolping Sportegyletet, tornaosztályt, turista-osztályt. Megalakította az egyesület kebelében a Liszt Ferenc Ének- és Zenekart. Átalakította a nagytermet, felépítette a mai gyönyörű színpadot. Minden anyagi és erkölcsi erejét az ifjúságra, az egyesületre áldozta. Osvald Pál 14 évet töltött itt és ez alatt az egyesületet Nagyvárad társadalmi és kulturális életében számottevő tényezővé tette. És amikor néhány évvel ezelőtt eltávozott, egy virágzó egyesületet hagyott itt.

Dr. Lestyán Endre ezután elismeréssel emlékezett meg a mostani egyházi és világi vezetőségről, akik mindannyian feladatuk magas-

Vesebajosoknak nélkülözhetetlen!
Hogyan éljen a vesebajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos.
Orvosi tanácsok, diétás utbaigazítások
Ara 95 lei.

letán állanak és diadalra viszik Kolping Adolf eszméjét.

Az ünnepi szónokot hatalmas ovációban részesítette a könnyekig hatódott, lelkes közönség.

Pintér István előadása

Pintér István egyházmegyei főmérnök tartott ezután értékes előadást a katolikus iparosifjúság, a katolikus legényegylet tagjainak helyzetéről.

Pintér István főmérnök előadását munkaprogramnak tüzte ki az elkövetkező esztendőkre. Részletesen beszámolt a katolikus iparosifjúság mai helyzetéről, hibáiról, erényeiről, küzdelmeiről és lehetőségeiről. Komoly adatok érvek hangzottak el előadásán és nem elégedett meg azzal, hogy felsorolta, megnevezte a bajokat, hanem rávilágított azokra a módosításokra is, amelyekkel ezeket le is lehet küzdeni.

A délutáni díszelőadás

Tomboló sikert arattak „A bíboros” előadásán a legényegylet műkedvelői

Délután 5 órakor a Katolikus Kör nagytermében gyűlt össze az ünneplő közönség. Ott láttuk ismét Fiedler István megyéspüspököt, a káptalan tagjait, a római katolikus teológiai főiskola növendékeit, valamint Nagyvárad katolikus társadalmának minden számotétevő tagját.

A zsufolt nézőtér előtt előbb a Liszt Ferenc Ének- és Zenekar játszotta el Wagner Tannhäuser bevonulási indulóját, majd Zitzmann Ferenc püspöki irodaigazgató mondott magasztalású ünnepi megnyitót, mintegy összekapcsolva a délelőtti ünnepeket az előadással.

Ezután megkezdődött Louis Napoleon Parcair halhatatlan művének, *A bíboros*-nak előadása. A négyfelvonásos dráma a gyónási titok szentségének valóságos himnusza és egyben hű képe a Mediciek korának.

Mogyorósy Győző oly sikerrel alakította Giovanni Medici bíboros szerepét és oly hűen adta vissza a főpap magasztos és egyben büszke lelkének belső lánglobogását és érzésének minden rezdülését, ahogy még műkedvelőktől nem láttuk. Claricia Medici szerepében *Donó Erzsébet*, a fia boldogságáért küzdő patricius édesanyját mutatta be meghatóan. *Gieszföld József* a gondolkodás nélkül ölni tudó, lelkiismeretet, szent érzéseket nem ismerő Strozzi szerepében emelkedett ki. *Lakatos Sándornál* talán senki sem tudta volna a kemény, de egyben igazságszerető Baglioni szenátor szerepét jobban eljátszani. *Szabó Lászlóné* nagyon kedves volt a völgyégyért aggódó Filiberta szerepében. Nehéz itt egyeseket kiemelni, hiszen a többi szereplő, névszerint *Rácz János*.

XII-ik PIUS pápa

Öszentsége

magasztos, lélekemelő beszédei, amelyeket pápai legatusi minőségében az az eucharisztikus világkongresszuson elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynyomatu fénykép emelik az

EUCCHARISZTIKUS EMLÉKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 1

A díszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Jellinek Géza* világi elnök mondott meghatott, megleghangú zárószavakat s az ifjúság nevében fogadalmat tett, hogy az eljövendő 40 év alatt még eredményesebb munkásságot fognak kifejteni a Kolping-fiúk. Köszönetet mondott a szónokoknak értékelt előadásaiért s ő is ezzel fejezte be beszédét:

— Isten áldja a tisztet ipart!

A díszünnepély befejezése előtt az egybegyűlt közönség feltűző éljenzéssel és tapsal ünnepelte a megjelent főpásztort, aki meleg, keresetlen szavakkal köszöntö meg az ünneplést, elmondva, hogy magvetés legyen ez a nap és mindenki azon igyekezzen, hogy az itt hallottak — főképp a Pintér István főmérnök indítványai — valóban megvalósulhassanak. Ezután elmondották az Urangyalát, majd a pápai himnusz és a Királyhymnusz eléneklésével a feledhetetlen ünnepély végetért.

katos Ica, mind részesei annak az együttesnek, amelyik ezzel az előadással valóban meghódította a közönséget. Az előadás a Királyhymnusszal ért véget.

Valóban szép és feledhetetlen nap volt ez, azért kötelességünknek tartjuk megemlékezni azokról, akik ennek a napnak sikeréért legföbbit fáradtak és dolgoztak.

Dr. *Tempfli István* várad-ujvárosi segédlelkész, a Központi Katolikus Legényegylet igazgatója volt az előkészítés, a rendezés nagy munkájának irányítója, szervezője. Mindenütt ott volt, fáradhatatlanul és lelkesen és a nagy nap sikere elsősorban neki köszönhető. *Losonczy Gábor*, a Bíboros rendezője is derekas munkát végzett. A műkedvelők sokszor arattak vastapsot s ennek a vastapsnak jórésze bizony azt a rendezőt illette, aki a szereplőket olyan jól betanította. *Andrási Ede* zenetanár, országos karnagy a vezetése alatt álló Liszt Ferenc Ének- és Zenekarral kivette részét az ünnepély méltóságának emelésén. Es végül az egyesület mindenre gondoló rendezőgárdája, élén *Makkai András* biztosította az egész ünnepség zavartalan, zökkenésnélküli lefolyását.

Marjalaky Tibor.

Százötven év óta kísértő terv:

Alagút a tenger alatt Anglia-Franciaország között

Párizs, március hó.

A francia-angol összefogás, amelynek különösen *Chamberlain Neville* angol miniszterelnök adott az utóbbi időben élénk kifejezést, egy régi és bizony kissé különös tervet vetett ismét napvilágra: annak az alagútnak a tervét, amely a La Manche-csatorna alatt áthúzódná és közvetlen kapcsolatot létesítene a szigetország és Franciaország között. Ez a terv egyáltalában nem nevezhető újnak, mert a feljegyzések szerint körülbelül másfél évszázaddal azelőtt vetették fel első ízben.

A történelmi feljegyzések szerint a terv *Fox Charles* angol államférfi agyában fogamzott meg. Érdekes, hogy Fox szintén az angol-francia jóviszony és szövetség lelkes híve volt, aki mindent el akart követni, hogy a két ország között a kapcsolatokat minél szorosabbá tegye. Fox 1802-ben Párizsba utazott, hogy Napoleonnal, a francia köztársaság akkori első konzulával az alagút építését megbeszélje. Napoleonnak tetszett a terv és ennek tanulmányozásával egy *Matthieu* nevű francia mérnököt bízott meg. A mérnök komolyan vette megbízatását és hamarosan elkészült a tervekkel. Ezek szerint voltaképpen két alagút kötötte volna össze a ködös Albiont Franciaországgal. A felső alagút kizárólag utasok szállításának célját szolgálta volna, míg az alsó alagútban a kereskedelmi forgalmat bonyolították volna le. A mérnök figyelme minden részletre kiterjedt, már azt is megállapította, hogy az alagútban a világítás kérdését a legcélszerűbb olajjal megoldani.

Egyről azonban az akkori feljegyzések szerint alaposan megfeledkezett a leleményes francia mérnök, nevezetesen arról, hogy szellőztetni is kell az alagútban. Ez az elnézés minden bizonnyal katasztrófális csöddel fenyegette volna az alagút tervét, ha egyáltalában megvalósították volna. Az alagút tervének azonban részben nagyon sok ellenzője volt, részben pedig Napoleont annyira elfoglalták különböző hadjáratái, hogy az alagút terve a feledés homályába merült. Két év múlva volt az alagút gondolatának, mely mintegy ötven éven keresztül tartott.

1855-ben újra kísértett a terv. Ekkor nyílt meg ugyanis Párizsban egy nagyszabású kiállítás, amelyet ismét az angol-francia barátság kifejezésének akartak felhasználni. Ekkor *Cordier* földrajz-

tudóst és *Camond* mérnököt bízták meg a terv kidolgozásával. A két szakértő tizenöt évig foglalkozott az alagút tervezésével és 1870-ig nem kevesebb, mint öt tervet készítettek. Az egyik terv inkább egy hatalmas híd építését részesítette előnyben, míg négy alagúttalra vonatkozott. Az első terv hatalmas esővet akart lehelyezni a tenger fenekére.

Az angolok nagy lelkesedéssel karolták fel az alagút tervét. A készülődést főképpen *Hawkshaw* John irányította, aki a szuezi csatorna építésénél is tevékeny részt vett. Minden a legjobb úton haladt, de ekkor közbejött a német-francia háború és az alagút terve is feledésbe merült. Alig két évi hallgatás után azonban még lelkesebben karolták fel az alagút tervét. Már annyira haladtak, hogy jelentős tőkével rendelkező társaságok alakultak és minden jel arra mutatott, hogy az ötlet, amelyet Fox Charles vetett fel, mégis diadalmas-kodni fog.

A munkálatokat már úgy az angol, mint a francia partokon megkezdtek. A már-már biztosnak látszó sikert azonban az utolsó pillanatban döntő csapás érte. Az angol kormány kebelében az alagút ügyében nézeteltérés keletkezett, amelyben ugyanis a nemzetvédelmi miniszter kijelentette, hogy az alagút kiépítése veszélyeztetné Anglia biztonságát, éppen ezért tehát az építési munkálatokat azonnal abba kell hagyni. Miután több katonai szakértő erre az álláspontra helyezkedett, ennek következtében az alagút építését valóban beszüntették.

Ime ezek voltak a két ország között soha el nem készült, de százötven éven keresztül kísértett alagút-ötletnek történelmi előzményei. Az örök kérdés azonban még fennáll: nem lesz-e vajjon végzetes hatással Anglia biztonságára, ha megszüntetik ezt a nagyszerű természetes védőbástyát, a La Manche-csatornát, amely valóban tökéletes elszigeteltséget biztosított Anglia számára. Igaz viszont, hogy a világháború idején *Fosh* marsall szerint éppen ez az elszigeteltség volt az oka, hogy az antant államok győzelme két évvel később következett be, mint kellett volna. Egy bizonyos azonban: az alagút terve még mindig él és jelenleg is foglalkoztatja az angol szakértői köröket.

Felmentették a gondatlanságból okozott tűzvész vádjától. Csikszenterada. Saját tud. Mult évi nyarán, egyik éjszaka hirtelen kigyulladt Simon Istvánné gyergyóújfalvi lakos nyárikonyhája. Ennek során súlyos égési sebeket szenvedett és több-havi kórházi ápolásra szorult Simon Istvánné is, azonban a nyárikonyhában tartózkodó Simon János, az asszony férjének beteges, nőtlen testvére, bennégett. A nyomozás során olyan adatok merültek fel, amely szerint az asszonyt felelősség terhelné sógora haláláért. A most megtartott tárgyaláson a törvényszék Simonét felmentette.

* **A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehájtó a dr. Földes-féle Solvo pirula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Az amerikai közúti balesetek okai. Londonból jelentik: Angliában, ahol a közlekedési balesetek számának aggasztó növekedése még akuttabb probléma, mint nálunk, nagy feltűnést keltett a Pearl Assurance Biztosító Társaság elnökének, Sir Georg Tilley-nek kijelentése a közúti balesetekről. „Azért olyan katastrófálisak a közlekedési statisztikák — mondotta Sir Georg — mert az autóvezetők mindig azt hiszik, hogy az országutak verseny pályák. A legtöbb gyalogos viszont azt hiszi, hogy meg mindig a lovasut korszakában él.

ELPUSZTULT A VILÁG LEGÖREGEBB ÉLŐFÁJA. A mexikói Santa Maria del Tule temetőben a legutóbbi ciklon alkalmával gyökerestől kidőlt és elpusztult az a hatalmas ciprusfa, amelyet a világ legidősebb élőfájának tartottak. A természettudósok pontos megállapítása szerint ez a ciprusfa közel 5000 esztendő óta annak ellenére, hogy az utolsó ötven év leforgása alatt is tizenhét esetben érte villámcsapás. Törzsének kerülete huszonhárom méter volt, lombzata pedig csaknem az egész temetőt beárnyékolta. Az örökzöld ciprusfa, amely öt évezreden keresztül elszántan állta a vihart, nem kerülhette el sorsát, tüze került, mint a többi fa. A helyet, ahol állt emlékoszloppal akarják a mexikóiak megörökíteni.

A Thália a Bánságban. Temesvár. Saját tud. A Thália magyar operettegyüttes kedden kezdi meg Temesváron tíz napos vendégzereplését. Kedden a „Nem leszek haláttalan“ című darabot adják elő.

MOZI — FÉNYES VÁSÁRTELEP
Miklós jelentik: Egy japán fizikus olyan mozi-vásznat talált fel, amelyen a vetítések napvilág mellett is tökéletesen élesek és élvezhetők.

AZ ÉLŐ PORCELLÁN BABA. Newyorkból jelentik: Effie May Poole, az „élő porcellán baba“, ismét elfoglalta betegágyát a herdoni (Virginia állam) kórházban, ahol fiatal élete nyolc évének legnagyobb részét töltötte. Ritka csontbetegségben: „osteogenesisisben“ szenved, azaz csontjai csekély mértékben következében rendkívül törékenyek. Legutóbbi balesetét egy vastag szőnyeg okozta: megbotlott és lábát törte. Testének nincs olyan csontja, amely többször el nem tört volna. Sorsát hős megnyugvással viseli és szeret kórházban lenni, mert ott minden nap csokoládéfigyeltet kap.

A legszárazabb faanyagot is tűzállóvá lehet tenni. Londonból jelentik: Az angol vegyipari trüszki kutató laboratóriumában olyan festéket találtak fel, amely tűzállóvá teszi a legszárazabb faanyagot. Lefebure őrnagy, a trüszki laboratóriumának vezetője, a belügyminisztérium légvédelmi szakértőinek jelenlétében egy deszkáépületben 1 kilogrammos thermit gyújtóbombát robbantott fel; a bombák által fejlesztett 3000 fok Fahrenheit hő teljesen sértetlenül hagyta a faanyagot, amelyet mindössze 1—16 hüvelyk vastag tűzmentes festékréteg borított. Az új festék kilogrammonként csak két pennybe kerül.

EGYSÉGESÍTIK NEWYORK FÖLDALATTI KÖZLEKEDÉSEIT. Newyorkból jelentik: Newyork városa, a város közlekedési reformja során megvette a Brooklyn-Manhattan földalatti vasutak ingatlanait. A vételárát három százalékos városi kötvényekkel fizeti. A város tárgyalásokat folytat a másik földalatti vasut: az Interborough-Rapid Transit megvételéről. A művelet célja az, hogy Newyork egész földalatti közlekedését egységesítsék.

A brazíliai óriás-gyémántot Amszterdamba hozzák. Amszterdamból jelentik: A „President Vargas“, a világ harmadik legnagyobb gyémántja, amelyet nemrég találtak a brazíliai Minas Geraes államban, csiszolás végett Amszterdamba érkezett, ahol a holland bankérvetőség legelősebb pánclészekrényében helyezték el. A bank egyik igazgatója személyesen vette át az amszterdami pályaudvaron az óriás-gyémántot tartalmazó ajánlott csomagot, amelyet vasuti és postatisztviselők jelenlétében bontott fel tartalmának ellenőrzésére, aztán pedig erős rendőrfedezettel vitt bankjába. A gyémántot csiszolatlan alakban ideiglenesen hétmillió kétszáz ezer leire becsülik; a csiszolás során több kisebb drágakőre fogják felaprózni.

Naromiagú bizottság szövegezi meg a Magyar Népközösség szervezeti szabályzatát

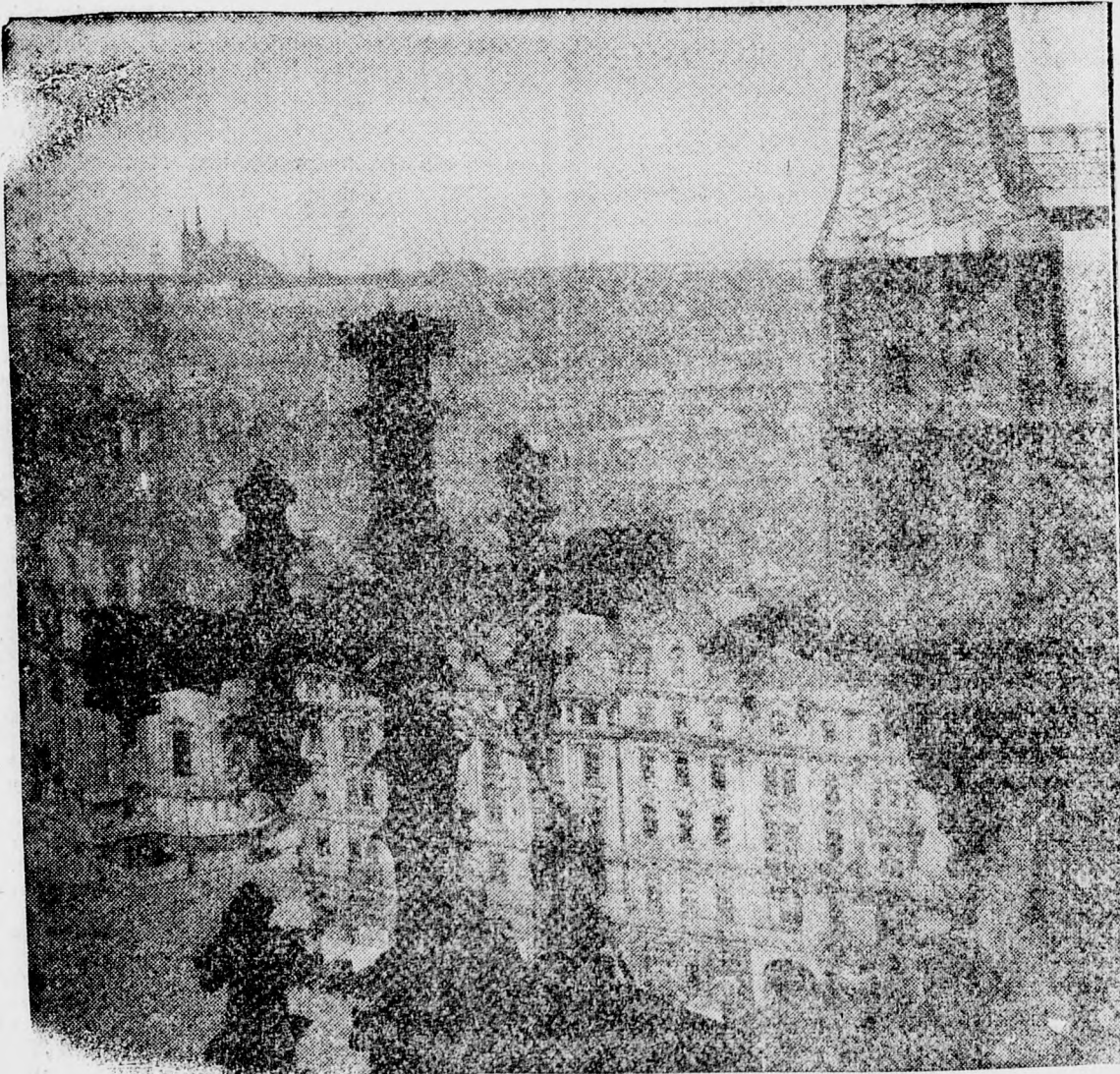
Kolozsvárról jelentik: Szombaton gróf Bánffy Miklós elnökletével ülést tartott Kolozsváron a Magyar Népközösség országos szervező bizottsága. Bánffy Miklós közölte a szervezőbizottság eddigi megtett intézkedéseit, amelyeket a szervező bizottság tudomásul vett. Ezután tárgyalta a bizottság a Népközösség alapszabálya ügyében beérkezett javaslatokat, amelynek kapcsán felszólalt dr. Páll György, a temesvári Népközösség szervező bizottságának titkára, aki ismertette a bánságban eszközölt szervezőbizottság, felszólalt továbbá dr. Soós István nagyváradai delegátus, aki bizonyos elvi kérdésekben kért határozatot, valamint Mikló László, Ferenc József bizottsági tagok. A szervező bizottság kiküldött egy alapszabály szerkesztő bizottságot, amelynek tagjai lettek dr. Tusa Gábor Kolozsvár, dr. Kolombán Károly Csikszenterada és dr. Soós István Nagyvárad. Ez a bizottság elkészíti az alapszabálytervezetet, amelyet kikézesítenek minden bizottsági tagnak, hogy hozzászólását megtehesse és azután összeül a teljes szervező bizottság, hogy végleges formába öntse a szervezeti szabályzatot. Az ülésen még alakítottak egy szűkebbkörű elnöki tanácsot, amelynek Biharmegyéből Markovits Kálmán lett a tagja. Az indítványok során dr. Soós István nagyváradai delegátus felszólalt az állampolgársági kérdésben és az állampolgárság nélkül lévő nyugdíjasok ügyében, kérvén Bánffy Miklós gróftól, hogy sürgős és erélyes lépéseket tegyen a kormánytól, hogy a nyugdíjasok addig is, ameddig ez a kérdés megoldást nyer, a nyugdíjukat megkaphassák. Bánffy Miklós gróf megígérte, hogy ezt a kérdést a legsürgősebben elintézendő kérdések között kezeli és hogy a miniszterelnöknél és az igazságügyminiszternél újból eljár ebben az ügyben.

Meghülés esetén alkalmazzon Diana sósborszesz bedörzsölést.

Beküldött hírek

Passió-játékokat rendeznek Aradon. Saját tud. Az aradi katolikus társadalmi és hitbuzgalmi szervezetek összefogásával március 26-án és 27-én Passió-játékokat mutatnak be a városi színházban közel tíz éve nem került színre Aradon Passió-játék és ezért a szereplők fokozott buzgalommal készülnek elő, hogy a bemutatandó játék minél kifogástalanabb előadásban kerüljön az aradi közönség elé. A Passió-játék megrendezését Lakatos Ottó dr. plébános, szenteszéki tanácsos kezdeményezésére Karácsonyi István és Kulcsár Kálmán lelkész-karnagyok, Haller József, a Szociális Misszió alelnöke és Diósi Lajos, a Kolping Legényegylet rendezője végzik.

A Magyar Kaszinó kebelében működő „Petőfi“-bizottság. A egesevári Magyar Kaszinó kebelében 1922-ik év óta működő „Petőfi“-bizottságot a napokban megtartott választmányi ülésen kibővítették a közel fekvő községek magyarságának vezetőivel. Az új bizottság tagjai a Magyar Kaszinó részéről: Elnök: Gábor István dr., bizottsági tagok: Matas Sándor, Dénes János, Rózsa János, Pospisil Rudolf dr., Mátéffy József, Gagy Gyula, Tóth József és Nagy Károly. A római katolikus egyház részéről: Rónay Jenő esperes-plébános, Vitas Lajos ig.-tanító és Kinde Károly. A református egyház részéről: Tóth Lajos dr. ref. lelkész, Sándor István ig.-tanító és Csulak József. Az unitárius egyház részéről: Nagy Béla unitárius lelkész, György Zsigmond dr. és Katona Endre képviselik. Ujjonnan beválasztottak Héjjasfalváról: Fejes Dezső ref. lelkész, Bedő Ferenc ig.-tanító. Fehéregyházáról: Sipos Árpád ref. lelkész, Balázs András ig.-tanító, Istók Domokos, Kóncsi Márton és Tordai János székely telepes gazdák. Bun községből: Kandó Mihály ref. lelkész és Maksay Károly ig.-tanító. A megalakult bizottság azonnal megtartotta első ülését, amelyen elhatározta, hogy az idei negyvenharmadik emlékünnepélyt július 30-án rendezik meg, az eddigieknél fényesebb keretek között, mivel július 31-én lesz kilencven éve annak, hogy Petőfi Sándor névtelen hőstársai hősi halált haltak a egesevári csatáson.

Érdekes kép Prágából. A háttérben látható a Hradcsin. Ez a kép a XIV. században épült Szt. Vid székesegyház tornyáról készült s Prága nagyrésze látható.

SPORT

Sima, meglepetésmentes forduló a Román Kupában

Vasárnap a Román Kupa selejtező mérkőzéseit tartották meg. Győztek az esélyesek. Egyedüli váratlan eredmény az Unirea Tricolor dönteleneje.

Részletes eredmények a következők:
Temesvár: Venus—Kinizsi 3:2 (2:0). Nehezen győzött a bajnokjelölt. Góllövők: Petea, Ploesteanu és Wetzer III. (öngól), illetve Szilárd és Bajusz.
Resica: AMTE—UDR 2:1 (1:1). Nehéz küzdelem után értékes győzelmet arattak az aradiak. A gólokat Léb és Perneky, illetve Negro lőtték.
Braila: Rapid FC—DVA 6:0 (3:0). Sima győzelem, féltucat góllal. A gólokon Barátky (3), Auer (2) és Moldoveanu osztozkodtak.
Temesvár: TMAC—Oltul 3:2. A temesvári együttes megérdemelten nyert.
Bucuresti: Unirea Tricolor—Monitorul Oficial 1:1. Meghosszabbítás után is döntetlen maradt a mérkőzés s így az újra játszák.
Ploesti: Prahova—ATV 12:2 (7:2). Góldöntő zúdított a hazai együttes a nagyszabedienek halálába.
Galati: Sportul Studentesc—Franco Romana 5:2 (2:1). Biztosan győztek a fővárosi diákok.

Belföldi sporteredmények

B ligában

Kolozsvár: Universitatea—Törekvés 1:1 (0:0). Értékes döntetlent ért el a tartalékos nagyváradi munkáscsapat. Góllövők: Dávid (11-esből), illetve Gosner.
Nagyvárad: Crisana—Victoria 2:1 (1:0).
Aranyosgyéres: Sodronyipar—Tricolor 5:0 (3:0).
Szatmár: Olimpia—Monopol 2:0 (1:0).
Nagyszabedien: Rovine Grivita—Soimi 1:0 (0:0).
Gyulafehérvár: CFR—Unirea 1:0 (0:0).
Brassó: ACFR—Turda 2:1 (2:0).
Bucuresti: Mociornita—Telefon Club 2:1 (2:0).
Unirea ifjúsági kupa
Arad: Arad—Kolozsvár 4:2 (1:1).
Cernauti: Cernauti—Braila 2:1 (2:0).

Magyarország-Irország 2:2 (1:1)

Corból jelentik: Változatos és mindvégig izgalmos küzdelmet hozott az Ir szabadálam és Magyarország válogatott labdarugóinak találkozója, amely igazságos döntetlen eredménnyel végződött.

A nagyváradi birkozók legyőzték a temesváriakat. Nagyvárad. Saját tud. A Törekvés birkozógárdája szombaton este a Mikló Béla emlékversenyen a temesvári CFR birkozóit látta vendégül. A nagyzerű formában levő váradiak 4:1 arányú fölényes győzelmet arattak.

Az NSE házi kardversenye. Nagyvárad. Saját tud. Az NSE tegnap tartotta meg harmadik házi pontszerző kardversenyét. Az első díjat most már másodikban dr Roxin Aurél nyerte el többszörös bajnok klubtársai: Salamon Miklós és Szántay János előtt. Az ifjabb vívők igen szép bizonyosságát adták rohamos fejlődésüknek s nem engedtek könnyű győzelmet aratni maguk fölött. Negyedik lett Ifj. Szántay János, ötödik Berkes Péter, hatodik Feld János, hetedik Csonka István.

Korompai József:

Az örök élet érettségijén Ara füzve 75 Lei

Az Istenben harmonikusan megnyugvó szenvedés értelmének valóságos szolnára és himnusza ez a könyv.

A lépfenével fertőzött gyergyói községekben április 12-vel megkezdődnek a védőoltások

Csikszereda. Saját tud. Megírtuk, hogy Gyergyóbékás községben az egyik gazdálkodó állatállományában ujabban ismét lépfene megbetegedéssel elhullott egy három és fél éves tinó éppen abban a gazdasági udvarban, melyben a múlt év nyarán észlelték a veszedelemes állatbetegség fellépését. Az elpusztult állatot a legelővigyázatosabb állategészségügyi követelményeknek megfelelően, Fülöp József főállatorvos jelenlétében elföldelték és a legmesszebbmenő fertőtlenítési intézkedéseket fogantatosított az előjáróság.

Ez készítette arra Fülöp József főállatorvost, hogy a fertőzés veszélyének kitétt és a legelőn esetlegesen fertőződhet gyergyói állatállományt még a legelőre történő kihajtás előtt védőoltásokkal lássa el. A védőoltásokat Fülöp főállatorvos április 12-én kezdi meg Gyergyóbékás községben, ahol a tavaly is és már az idén is újra felütötte a fejét az emberre és állatra egyaránt végzetes betegség. Mintegy 1600 állat beoltásáról van szó, melyet Fülöp főállatorvos két helyen, a községhezánál és az u. n. „Ivános” részben végez el.

Utána következnek a többi gyergyói községek, melyeknek legelőhatárak közös volt a tavaly a gyergyóbékási fertőzött marhaállománnyal. Itt kell megemlítenünk, hogy Fülöp főállatorvos lelkes munkásságát nagy fáradtsággal és egészséget nem kímélve, egyedül, úgy hogy egy fiatal, ideiglenes állatorvosi munkatársra az állami hatóságok részéről történő beállítására igen ajánlatos lenne.

Meghosszabbították az egy héttel elhalasztott budapesti mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár utazási és egyéb kedvezményeit

Budapestről jelentik: Amint már közöltük, a közbejött körülmények miatt a budapesti országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár rendezőbizottsága a március 22—27. napjain megrendezett kiállítást és tenyészállatvásárt tartani tervezett kiállítást és tenyészállatvásárt egy héttel, vagyis március 29—április 3. napjaira halasztotta el. Az államvaautak és egyéb közlekedési vállalatok igazgatóságainak megértő készsége alapján az elhalasztás miatt a kiállítás alkalmából biztosított 50 százalékos utazási kedvezmény az esetben vehető igénybe, ha a Budapestre utazás március 23-án 0 óra és április 3-án déli 12 óra között, illetve a visszautazás március 29-én délután 4 óra és április 10-én 24 óra között történik. Akik a kiállítás elhalasztásának közhírre tevése előtt utaztak fel Budapestre, március 22-ig az igazolvány lebélyegzése nélkül utazhatnak vissza.

Az igazolványok használatára és lebélyegzése ére vonatkozó, hátlapjukon közölt szabályok, nemkülönben az egyéb feltételek is változatlanul érvényben maradnak.

A kiállítás külföldi látogatói számára biztosított kedvezmények igénybevételeire jogosító igazolványokkal a meghosszabbítás alapján Magyarországra a magyar közlekedési vállalatok vonalain március 12-től április 3-ig, visszautazni például április 13-ig lehet, tehát a kiállítás külföldi látogatói a huzvétot az utazási kedvezmény igénybevételeivel Budapestre tölthetik. A kiállítás alkalmával az egyes külföldi államokban engedélyezett utazási kedvezmények időtartamának, delyezve határidejének ugyanilyen módon és ezzel összhangban történő meghosszabbítása iránt a rendezőbizottság a szükséges lépéseket megtette.

A külföldiek kedvezményes utazási lehetőségeinek meghosszabbításával kapcsolatban a vizumkedvezmény (vizummentes beutazás lehetősége, utólag kedvezményes áru vizum megváltásának kötelezettsége mellett) április 3-ig érvényes. Amennyiben a kedvezményes utazási igazolványt Magyarországra érkezett utasok március hó 22-ike előtt utaznának vissza külföldre, úgy a vizumkedvezményt nem vehetik igénybe és egész összegét meg kell fizetniük.

Végül a kiállítás rendezősege közli, hogy a forgalomba hozott belépőjegyek a kiállítás megkezdésére a megváltozott időpontban érvényesek.

Nyújtsák be engedélyüket a külföldi állampolgárságú cégtulajdonosok

Arad. Saját tud. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara felhívta a külföldi állampolgárságú cégtulajdonosokat, hogy március hó 25-ikéig feltétlenül nyújtsák be a kamaránál miniszteri engedélyüket, mert ellenkező esetben cégüket törölni fogják.

Országos vásár Tordán. Saját tud. A régi híres nagyforgalmu tordai tavaszi országos vásárt az idén április 5-én és 6-n fogják megtartani. Első nap lesz az állatvásár, melynek felhajtása ezuttal egyáltalán nincs korlátozva; második napon pedig a kirakóvásárt tartják meg.

KEDVEZMÉNYES VETŐMAG AZ ARAD-MEGYEI GAZDÁK RÉSZÉRE. Arad. Saját tud. Az aradi mezőgazdasági kamara a megyei gazdasági közönség részére kedvezményes áru vetőmagot szerzett be. A kamara tisztviselői felkeresik a megyehelyi községeket és a helyszínen írják össze a gazdák kedvezményes vetőmag szükségletét.

MEGHOSSZABBÍTOTTÁK A BUZA KEDVEZMÉNYES SZÁLLÍTÁSI TARIFAJÁT. Bucurestiből jelentik: A búza kedvezményes szállítási díjszabását április 9-ig meghosszabbították. Ez a díjszabás tudvalevőleg a külföldre szánt búzaszállítmányokra vonatkozik és 50 százalékkal alacsonyabb a rendes díjszabásnál.

Convocare. Firma „Domus” S. A. isi va tine adunarea generala la 31. Martie 1939. ora 6 d. m. in Oradea la Strada I. G. Duca No. 9. Toți actionarii sunt invitati de a participa la acesă adunare, care va avea urmatorul program: 1. Cetirea raportului Consiliului de Administrație și al Comitetului de Censori. 2. Aprobarea bilanțului, repartizarea beneficiului net și descărcarea consiliului de administrație de sub responsabilitate pentru gestiunea din anul trecut. 3. Alegerea membrilor consiliului de Administrație. 4. Alegerea membrilor comitetului de Censori. 5. Propuneri eventuale. Oradea, la 20. Martie 1939. Consiliul de Administrație.

Aprélhirdetéseik

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó

Belvárosban kitűnően épített uriház 1x5 szobás hallos és 1x2 szobás fürdőszobás urilakással nagy parkos urvarral 850.000 leiert. Ritka alkalmi vétel. — Főutvonalon emeletes, körülpített bérház 2-3 szobás, fürdőszobás lakásokkal, üzletekkel kétmillió 400 ezer leiert. **Evi nettó jövedelme 240 ezer lei.** — Ujváros központjában négyszobás, előszoba, fürdőszobás, parkettás urilakásból álló, telekkönyvileg is elválasztott emeleti házrész **250.000 leiert.**

Vételár feleréze egy év alatt fizethető. — 90 kassztrális hold **legprímabb** szántóföld Várad melletti községben sűrűgősen eladó. — Körtsmáros László ingatlan-irodája, — Nagyvárad, Pasteur-utca 13. Telefon 20-85. szám.

Akik

magánházat, bérházat, szőlőt, birtokot eladni, venni akarnak, keressek fel Popovics irodát, Nagyvárad, Vlahuta-u. 6. szám.

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

május elsejére kétszobás utcai lakás. Nagyvárad, Str. Také Ionescu 41. szám.

Utcai

két szoba, előszoba, és mellékhelyiségekkel együtt kiadó. Nagyvárad, Str. Brătianu 52.

Kettőszobás,

fürdőszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Vlahuta 44. szám.

Hilánfélé

szavanként 3 lei

Női

kabátját, kosztümjét készíttesse Mágoriné Katona Bökéné, Nagyvárad, Katolikus Körépületében.

LEGUJABB

Volosin Temesváron át Belgrádba utazott

Köszönetet mondott a romániai vendéglátásért

Temesvár. Saját tud. Volosin kárpátaljai volt miniszterelnök és kísérete Temesváron látogatást tett a királyi helytartóságon. Az újságíróknak is nyilatkozott s e nyilatkozatában elsősorban köszönetet mondott Ófelségének és a kormánynak azért a vendégszeretetért, amelyben egész romániai tartózkodása alatt része volt. Majd elmondotta, hogy a Budapestre küldött követjével Kolozsvárról beszélt utoljára telefonon. A tárgyalások kimeneteléről még nem tud. Nyilatkozott a kárpátaljai romániai helyzetéről és elmondotta, hogy az ő kormánya alatt a románok minden jogukat megkapták, iskolájuk, tanfelügyelőségük volt és a legutóbbi parlamentben már képviselőt is küldöttek. Azután arról beszélt Volosin, hogy most Belgrádon át Zágrádba utazik.

Belgrádból jelentik: Volosin kárpátaljai volt miniszterelnök hétfőn reggel megérkezett Belgrádba.

**Bródy volt ruszin miniszterelnök
Budapesten tárgyal az önkormányzatról**

Ungvárról jelentik: A *Virradat* szerint híre jár annak, hogy Bródy volt ruszin miniszterelnök rövidesen Budapestre érkezik, hogy tárgyaljon Kárpátalja önkormányzatára vonatkozóan. A magyar kormány álláspontja az, hogy a ruszin föld széleskörű önkormányzatot kap csak a Kárpátalja déli részében lévő magyarlakta területek lesznek az általános magyar kormányzat keretében. Így Nagyszőlős magyar közigazgatás alá kerülne. A többi önkormányzati területnek Munkács lenne a székhelye.

Az angol minisztertanács hétfői ülése világszövetség alakításáról tárgyal

Nem lesz háború — mondja a londoni sajtó. — De a fegyverkezést fokozzák

Londonból jelentik: A „News Chronicle” értekezése szerint a hétfő délelőtti minisztertanács elvben elfogadta azt a javaslatot, hogy Anglia és Franciaország, valamint az arra hajlandó más államok között szoros szövetséget hozzanak létre egy esetleges támadás elhárítására. A minisztertanács egyébként foglalkozni fog az angol-román gazdasági kapcsolatok időszerű kérdéseivel. Hudson városi látogatásával és Beck lengyel külügyminiszter londoni útjával. Az angol kormány kérdést intéz a dominiumokhoz, hogy milyen álláspontra helyezkednek egy esetleges újabb bonyodalom esetén. A minisztertanács egyébként felhatalmazást kapott a további intézkedésekre.

Londonból jelentik: A „Daily Express” annak a véleményének ad kifejezést, hogy nem lesz háború. Több jelenségből arra következtet a lap, hogy a német birodalom a jövőben mérséklést akar tanúsítani. A többi lapok ezzel szemben riasztó jelentéseket közölnek. Így azt írják, hogy Hitler kancellár vezérkari értekezletet hívott össze Berlinbe. Egy másik lap jelentése szerint Anglia az önvédelemre már fel van fegyverkezve. De ha Németország keleti szomszédjai ellen támadást akar intézni és ezeket az országokat Anglia segíteni akarja, abban esetben át kell alakítani az eddigi fegyverkezési politikát, valamint be kell vezetni az általános hadkötelezettséget.

Londonból jelentik: Anglia fegyverkezését óriási arányban fokozzák. Anglia még ebben az évben 21 ezer hadirepülőgéppel többet akar építeni, mint eredetileg tervezte. Az óriási fegyverkezéssel kiakarják egyenlíteni azt az erőt, amelyet Németország Cseh és Morvaország elfoglalásával szerzett.

**Franciaország nagy felkészülése egy
jövendő támadás elhárítására**

Párizsból jelentik: Daladier miniszterelnök kijelentette, hogy Franciaország az utolsó emberig

kitart hazája védelmében. A Maginot vonal őrségét hatvanezer fővel emelték. Ezenkívül behívták azokat is, akiket a védelmi vonalon való szolgálatra külön kiképzésben részesítettek. Hír szerint hivatalos helyen kijelentették, hogy Franciaország fegyveresen támogatja Romániát, Görögországot, Törökországot és a többi szövetséges államot, ha olyan támadás érne őket, amelyben nem ők a hibásak. A francia hadsereg ebben az esetben még tengeri uton is segítségére siet a megtámadott szövetségesnek. Lengyelországhoz, Jugoszláviához és Romániához különben is katonai szövetség köti Franciaországot. A *News Chronicle* szerint Franciaországban 200 ezer ember áll készenlétben.

Eredményes bolgár-török tárgyalások voltak Ankarában

Gafencu külügyminiszter lapja üdvözli a két balkáni állam kormányát az elért eredmények alkalmából

Ankarából jelentik: A bolgár miniszterelnök ankarai megbeszéléseiről hivatalos jelentést adott ki. A jelentés hangsúlyozza azt a szíves legköri, amelyben a tárgyalások folytak és elmondja, hogy megtárgyalták a két országot közelebről érdeklő kérdéseket úgy az európai, mint a világhelyzettel kapcsolatban. A balkáni népek között fennálló egyezségek, s az ezekből kialakuló közös politikai irányok feltétlen hatással lesznek nemcsak a Balkán, hanem Európa békejének biztosítására is. A tárgyalások során beigazolódtak a szívélyes viszony és jelentősen megszilárdult a balkáni államok barátsága. A bolgár miniszterelnök vasárnap elutazott Ankarából.

Bucuresti. Saját tud. A *Timpu* hétfői vezér-

Benes volt csehszlovákiai elnök tiltakozó táviratot küldött a demokrata államoknak és a Népszövetségnek

Cseh ellenkormányt akar alakítani Csikágóban

Genfből jelentik: Benes volt cseh-szlovák köztársasági elnök közölte a Népszövetség főtárgyalásával annak a sürgönynek a szövegét, amelyet Rooseveltnek, Chamberlainnak, Daladiernek és Litvinovnak küldött el. Benes volt elnök a táviratban tiltakozott Cseh-Szlovákia megszállása ellen. A Népszövetség főtárgyalójának küldött levelében a távirathoz még a következőket fűzte: „Kérem átadni táviratomat a Népszövetség tanácselnökének és hivatkozom a Népszövetség alkotmányának 16-ik szakaszára, amelyről most szó van. Az a meggyőződésem, hogy a Nemzetek Szövetségének egyetlen tagja sem fogja elismerni ezt a tettet és valamennyien idejében megteszik a Népszövetségben vállalt kötelességüket.”

Avenol, a Népszövetség főtárgyalója, tudomásul vette a táviratot, de kijelentette, hogy a kért intézkedéseket nem teheti meg, mert Benesnek már semmi hivatalos minősége sincs.

Newyorkból jelentik: Itteni lapok úgy tudják, hogy Benes ellenkormányt akar alakítani. Az amerikai cseh kormány megalakulását Csikágóban akarják kikiáltani.

**Északamerika tiltakozik. Délamerika
tudomásul veszi a német birodalom
kiterjesztését.**

Washingtonból jelentik: Az Északamerikai Egyesült Államok Kormány megzavargatta azt a jezzéket, amelyben tiltakozni fog Cseh- és Morvaország megszállása ellen.

Buenos-Ayresből jelentik: Argentína külügyminisztere Cantilo kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy az argentin kormány tudomásul veszi, hogy Németország bekebelezte Cseh- és Morvaországot.

Lebrun francia köztársasági elnök látogatása az angol királyi párnál

Londonból jelentik: Lebrun francia köztársasági elnök kedden reggel indul Londonba az angol királyi pár látogatására. Dooverben a glouchesteri herceg fogadja a magas vendéget. Az angol királyi pár a londoni Victoria-pályaudvaron várja a vendégek érkezését. Lebrun elnök kedden délután látogatást tesz Mary anyakirálynőnél, majd megnyitja a francia kiállítás. Este ünnepi vacsorát ad a királyi pár Lebrun tiszteletére a Buckingham-palotában. Szerdán különböző intézményeket látogat meg Lebrun, majd tárgyalásokat folytat a diplomáciai testület tagjaival. Csütörtökön az angol parlament két háza díszfogadtatást rendez Lebrun elnök tiszteletére. Délnben a királyi párnál lesz villásreggeli, este Halifax külügyminiszter ad lakomát. Lebrun elnök pénteken, március 24-én utazik vissza Londonból.

Ezzel kapcsolatban közlik az angol lapok, hogy Cseh-Szlovákia londoni diplomáciai képviselői változatlanul eddigi tiszttségének megfelelően vesznek részt a Lebrun elnök látogatásával kapcsolatos ünnepségeken.

cikke nagy elégtétellel üdvözli a bolgár-török tárgyalások eredményéről szóló hivatalos közleményt.

Az ankarai közlemény, — írja, — a barátság és a Balkánállamok együttműködése eszméjének jegyében készült el, azért az Romániában a legteljesebb megértéssel és jóváhagyással találkozik. Gratulálnunk kell ehhez az eredményhez, úgy Törökországnak, mint a szomszéd Bulgáriának, hogy ezekben a meggondolkozott órákban kifejezésre juttatták azt az óhaját, ami minket is áthat és amely a kelet-európai béke megerősítésére irányul.

Hasonlóképpen örömmel üdvözli ezt a balkáni szolidaritást az *Unversul* is.